

Sisukord

1. Ainevaldkond: Majandus- ja ettevõtlusõpe	2
1.1. Valdkonna pädevus.....	2
1.2. Õppeaine nädalatundide jaotumine kooliastmeti.....	2
1.3. Ainevaldkonna kirjeldus.....	3
2. Õppeaine: Majandus- ja ettevõtlusõpe	3
2.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid.....	3
2.2. Õppeaine kirjeldus	4
2.3. Õppetegevus	5
2.4. Füüsiline keskkond	6
2.5. Hindamise üldalused.....	6
2.6. Läbivad teemad.....	7
2.7. Lõiming teiste õppeainetega	8
3. Õpitulemused	9
3.2. Õppesisu	10
4. Hindamine	14

1. Ainevaldkond: Majandus- ja ettevõtlusõppe

1.1. Valdkonna pädevus

Majandus- ja ettevõtlusõppe keskendub õpilaste finantskirjaoskuse kujundamisele, lõimudes eelkõige inimese- ja ühiskonnaõpetusega ning ettevõtlikkus- ja matemaatika-pädevustega. Hõlmab õppe ja kasvatuses põhieesmärke aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes tulevad igapäevaelus iseseisvalt toime ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida.

Õpitav materjal esitatakse võimalikult probleemipõhiselt ja õpilase igapäevaeluga ning majanduses toimuvaga seostatult. Õppeprotsessis on olulisel kohal uurimuslikud tegevused, arutelud, ajurünnakud, rollimängud, rühmatööd, projektides osalemine, välitööd, õppekäigud, kohtumised erinevate elukutsete esindajatega koolis ja nende töö jälgimine töökohal, analüüsid, kirjeldused jmt. Uurimusliku õppe käigus omandavad õpilased probleemide püstitamise, hüpoteeside sõnastamise, töö planeerimise, vaatluste tegemise, tulemuste töötlemise, tõlgendamise ja esitamise oskused. Tundides käsitletu tähtsustab hariduse olulisust ja vajadust lõpetada põhikool ning jätkata õpinguid.

1.2 Õppeaine nädalatundide jaotumine kooliastmeti

III kooliaste – 1 nädalatund

Majandus- ja ettevõtlusõppe jaguneb kaheks kursuseks (kokku 35 tundi):

Majandusõppe 1 kursus

Ettevõtlusõppe 1 kursus

1.3 Ainevaldkonna kirjeldus

Majandus- ja ettevõtlusõppe eesmärgiks on omandada arusaamine ühiskonnas toimuvatest nähtustest ja protsessidest ning vastastikustest seostest nii üksikliku, ettevõtte, riigi kui ka rahvusvahelisel tasandil. Seejuures arendatakse õpilastes ettevõtlikku ja keskkonda väärtustavat ning säästvat eluhoiakut, probleemide lahendamise ja uurimise oskusi. Kõik majandussüsteemid kasutavad oma tegevuseks erinevaid ressursse. Maailmas valitsev nappus sunnib riike, ettevõtteid ja inimesi tegema väga erinevaid valikuid ja otsuseid. Majandus- ja ettevõtlusõppe aitavad paremini mõista inimese ja keskkonna vastastikuseid seoseid ning langetada õiglasemaid otsuseid. Õppides nägema keskkonna, inimese ja majanduselu vastastikuseid suhteid, näevad õpilased ka säästva eluviisi vajadust. Õpilased saavad teavet erinevate elukutsete, elukutsetele esitatavate nõuete ja õppimisvõimaluste kohta, õpivad koostama elulookirjeldust ning käituma töövestlustel. Õpitakse analüüsima tööturu nõudmisi ja pakkumisi, nägema ja hindama oma soove ning võimalusi. Elukutsevalikul õpitakse nägema töötaja rolli kõrval ka tööandja (ettevõtja) rolli. Majandusõppe läbimisel omandavad õpilased oskuse otsida, kasutada, analüüsida ja hinnata mitmesuguseid statistilisi materjale ning kasutada infotehnoloogilisi vahendeid. Õpitav materjal esitatakse võimalikult probleemipõhiselt ja õpilase igapäevaeluga ning majanduses toimuvaga seostatult.

2. Õppeaine: Majandus- ja ettevõtlusõppe

2.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Majandus- ja ettevõtlusõppega taotletakse, et õpilane:

- teab majanduse olulisemaid mõisteid ja põhimõtteid ning rakendab majandusalaseid teadmisi üksikisikuna ning perekonna- ja tööelus;
- teab oma õigusi ja kohustusi kui kodanik, töötaja, tarbija ja ettevõtja;
- teab üksikisiku, ettevõtte, riigi ja rahvusvahelise majanduse põhimõtteid ning saab aru nende tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonna arengus;
- omab ülevaadet ja kogemusi erinevatest elukutsetest ning on motiveeritud elukestvaks õppeks;
- mõistab ettevõtlust kui karjäärivalikut ja oma võimalusi ettevõtjana tegutsemiseks;

- analüüsib ettevõtete, riikide ja maailmamajanduse kujunemist ning toimimist, mõistab üksikisiku, ettevõtete ja riikide vastutust globaalprobleemide lahendamisel;
- suhtub vastutustundlikult elukeskkonda, väärtustades säästva arengu põhimõtteid;
- arendab loovust ja süsteemset mõtlemist; oskab püstitada eesmärged, võtta vastutust ideede elluviimisel ning rakendab meeskonnatöö võtteid;
- kasutab erinevaid teabeallikaid ja hindab kriitiliselt neis sisalduvat infot, planeerib ja viib läbi uurimuslikke töid, töötleb kogutud andmeid, tõlgendab ja esitab neid.

2.2 Õppeaine kirjeldus

Majandus- ja ettevõtlusõppe programm keskendub õpilaste finantskirjaoskuse kujundamisele, lõimudes eelkõige inimese- ja ühiskonnaõpetusega ning ettevõtlikkus- ja matemaatikapädevusega. Majandus- ja ettevõtlusõppe programm toetab õpilastel põhikooli õppekava kooliastme pädevuste omandamist. Samuti aitab õppeaine ellu rakendada õppe ja kasvatuse põhitaotlusi, aidates õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes tulevad igapäevaelus iseseisvalt toime ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Programmiga juhitakse õpilasi kasutama õppimisel kriitilist mõtlemist, toetades positiivset suhtumist karjäärivõimaluste avastamisel ja laiendamisel. Erinevaid õpistiile ja -strateegiaid arvestavate praktiliste tegevuste ning tehniliste vahendite toel hakkavad õpilased paremini mõistma seoseid, mis valitsevad koolis õpitu ning koolijärgsete tegevuste ja eduka majanduselus osalemise vahel.

„Mina ja ettevõtlusõpe“ osa hõlmab ettevõtlusharidust, mis tutvustab õpilastele majandussüsteemide põhilisi omadusi ja ettevõtete rolli nendes süsteemides. Õpitakse tundma ettevõtte loomisel olulisi komponente. Programm toetab ettevõtliku noore kujunemist, kes mõtleb loovalt, algatab julgelt ja tegutseb arukalt ning vastutab ja hoolib. Ettevõtlusõpe aitab õpilastel mõista, et edukaks ettevõtjaks saamine eeldab teadmiste ja oskuste olemasolu, samuti nutikust mõelda välja hea toode või teenus. Mõelda tuleb väljaspool piire ja otsida uudseid lahendusi vajaduste rahuldamiseks ning töötada nende arendamise kallal, saada mingil alal eksperdiks, olgu see valdkond siis keerukas või lihtne. Toime tuleb tulla muutuste ning riskidega, näha muutustes ärivõimalusi ja olla motiveeritud loodud ettevõtet arendama. „Mina ja majandus“ osa keskendub finantskirjaoskuse arendamisele, et aidata õpilasel mõista tema kui tarbija rolli majanduses ning suunata teda tegema ratsionaalseid valikuid. Õpitakse tundma säästva majandamise põhimõtteid ja võimalusi, et igapäevases majanduselus edukalt toime tulla, teadvustatakse ressursside piiratust ning selle mõju majandusele ja kultuurile.

Õppeaine tegevused aitavad õpilastel otsida enda tugevaid ja arendamist vajavaid külgi, et neid edasi arendada ning rakendada karjääri planeerides. Kuna elu koosneb valikutest, siis aidatakse õpilastel leida, mis valikud võivad olla head ja halvad ning mis tagajärgi võivad need valikud endaga kaasa tuua. Tundides käsitletu tähtsustab hariduse olulisust ja vajadust lõpetada põhikool ning jätkata õpinguid.

2.3 Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- võimaldatakse õppida individuaalselt ja üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ning rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks ning loovateks ja kriitiliselt mõtleivateks isiksusteks;
- kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- laiendatakse õpikeskkonda: ettevõtte, arvutiklass, jne;
- õppeprotsessis on olulisel kohal uurimuslikud tegevused, arutelu, diskussioon, ajurünnak, väitlus; tabelite ja skeemide koostamine ning analüüsimine; rollimäng, rühmatöö, projektides osalemine, praktilised ülesanded, välitööd, õppekäigud ettevõttesse ja asutustesse, kohtumised erinevate elukutsete esindajatega koolis ja nende töö jälgimine töökohal; allikmaterjali, info ja juhtumite kriitiline analüüs, referaatide ja lühiuurimuste koostamine jms. Uurimusliku õppe käigus omandavad õpilased info otsimise, andmete töötlemise, probleemide püstitamise, hüpoteeside sõnastamise, töö planeerimise, vaatluste tegemise, tulemuste töötlemise, tõlgendamise ja esitamise oskused. Majandusõpetuse üheks õppevormiks on majanduse modelleerimise ülesannete lahendamine, mis võimaldab õpilastel omandada majanduse põhiprintsiipide vahelisi seoseid. Õpilastel on võimalus ennast proovile panna õpilasfirma tegevuses ja seeläbi tunnetada oma ettevõtlikkust, oskusi ja võimalusi tegutseda ettevõtjana.

2.4. Füüsiline keskkond

Kool korraldab valdava osa õppes klassis, kus on:

- mööbli ümberpaigutamise võimalus rühmatööks ja ümarlauavestluseks ning toetavad demonstratsioonivahendid;
- internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.

Kool võimaldab:

- korraldada õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi (muuseumis, arhiivis, näitusel, raamatukogus jm);
- kasutada klassiruumis ainekava eesmärgi toetavaid õppematerjale ja –vahendeid.

2.5. Hindamise üldalused

Õpitulemuste hindamine lähtub gümnaasiumi riikliku õppekava üldosas ja teistes hindamist reguleerivates dokumentides toodud hindamisalustest. Õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks. Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskust kui ka üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekava taotletavatele õpitulemustele.

Kontrollitakse ja hinnatakse õpilase teoreetilisi teadmisi, informatsiooni leidmist ja situatsioonide lahendamist. Hinnatakse praktiliste tööde täitmise oskusi, loovust ülesannete lahendamisel, juhtumianalüüsi, kus hinnangu aluseks on põhjuslike seoste loomine ja argumenteerimine. Kontrollitakse ja hinnatakse arutluse, argumenteerimise ja seoste loomise oskust, õpilase iseseisvat tööd (uurimused, esseed), osalemist rühmatöös ja aruteludes.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

Kursuse hinne kujuneb kontrollitööde, praktiliste tööde ja uurimuste / iseseisvate tööde / ettekannete hinnetest.

Hindamise aluseks on töö iseseisev sooritus, loovus ja vormistamise korrektsus. Praktilised tööd on mingi konkreetse üksikteema, materjali vms kohta. Iseseisvateks töödeks on kodused ülesanded, klassitööd ja arvutitunnitööd, mida hinnatakse valikuliselt. Kursuse jooksul võib hinnata ka koduseid töid, suulisi vastuseid, ülesannete lahendamist, osalemist rühmatöös jne.

2.6. Läbivad teemad

Läbivad teemad on aineüleised ja ühiskonnas tähtsustatud teemad, millega luuakse õpilastele lõimitud võimalused pädevuste kujunemiseks, aidates luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust ning toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Majandus- ja ettevõtlusõppes käsitletakse eelkõige järgmisi teemasid:

- **„Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“**. Taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid; õpilasi juhatakse mõtlema oma võimalikele tulevastele tegevusvaldkondadele ning arutlema, mis eeldused ja võimalused on neil olemas, et oma soove ellu viia; käsitletakse töö ja kutsega seotud stereotüüpseid suhtumisi kriitiliselt, et need ei muutuks õpilase tulevikuväljavaadete piirajaiks; õpilasi teavitatakse erinevatest tööharjutamise võimalustest ning julgustatakse neid kasutama.
- **„Keskkond ja jätkusuutlik areng“**. Taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ning keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning, väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarenguküsimustele; kujundatakse arusaama loodusest kui terviküsteemist, looduskeskkonna haprusest ning inimese sõltuvusest loodusvaradest ja –ressurssidest.
- **„Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“**. Taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja viise ning kodanikualgatuse tähtsust; kodanikualgatuse ning vabatahtlikuna tegutsemise mõistmiseks ja motiveerimiseks ning ettevõtlikkuse arendamiseks tutvustatakse õpilasele võimalusi osaleda tegevustes paikkonna- ja hüvanguks ja julgustatakse teda neis tegevustes osalema.
- **„Kultuuriline identiteet“**. Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.
- **„Teabekeskkond“**. Taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsiooni- eetika järgi; õpitakse mõistma ja analüüsima meedia rolle ühiskonnas, sealhulgas majanduselus, ning kasutama meediat teabeallikana seda kriitiliselt hinnates; aidatakse mõista internetis leiduvaid võimalusi ja ohte.
- **„Väärtused ja kõlblus“**. Taotletakse õpilase kujunemist inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid ning järgib neid.
- **„Tehnoloogia ja innovatsioon“**. Taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegset tehnoloogiat eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- **„Tervis ja ohutus“**. Taotletakse õpilase kujunemist terveks ühiskonnaliikmeks, kes käitub turvaliselt ning aitab kujundada tervist edendavat turvalist keskkonda.

2.7. Lõiming teiste õppeainetega

Majandus- ja ettevõtlusõppel on tihe integratsioon teiste õppeainetega:

- **Matemaatika.** Isiklikud, perekonna ja ettevõtte finantsid, eelarve, funktsioonid, hind, kulud, tulud, kasum, raha, säästud, investeeringud, maksud.
- **Geograafia.** Nappus, rahvusvaheline kaubandus, inimressursid, kapital, loodusressursid, valuuta, migratsioon, tootmise paigutus, SKP, Euroopa Liit, globaliseerumine, säästev areng.
- **Ajalugu.** Võimed, hariduse seos eduga elus (suurkujud), nappus, turumajandus, raha, ettevõtja, ettevõtlus, aktsiad, ettevõtte vormid, konkurents, eraomand, kasum, kaubad ja teenused, rahvusvaheline kaubandus, inimressursid, kapital, loodusressursid, valuuta, migratsioon, töötaja, tööandja, soov ja vajadus, amet, töö, maksud, ärietika, säästev areng.
- **Ühiskonnaõpetus.** Nappus, turumajandus, nõudmine, pakkumine, hind, raha, ettevõtja, ettevõtlus, laenud, säästud, investeeringud, kasum, tulud, kulud, ettevõtte vormid, konkurents, eraomand, kaubad ja teenused, kaubad ja teenused, töötaja, tööandja, amet, töö, maksud, säästev areng. Intellektuaalomandi mõiste, autoriõigused, kuidas on võimalik teiste loodud teoseid kasutada.
- **Inimeseõpetus.** Huvid, võimed, hariduse seos eduga elus, isiklikud ja perekonna finantsid, laenud, säästud, vastutus, kohustused, karjäär, migratsioon, töötaja, tööandja, soov ja vajadus, amet, töö, eetika, säästlikkus.
- **Emakeel.** Tekstid, kus on käsitletud ettevõtlust, koostööd, ameteid, tööd, ärietikat, säästvust jms.
- **Võõrkeel.** Võõrkeelsed tekstid, kus on käsitletud ettevõtlust, koostööd, ameteid, tööd, ärietikat, säästvust jms.
- **Bioloogia, keemia, füüsika.** Ressursid, säästev areng.
- **Kunst ja tehnoloogiaõpetus.** Ettevõtja, ettevõtlus, kaubad ja teenused, loodusressursid, töötaja, tööandja, soov ja vajadus, amet, töö, säästev areng.
- **Informaatika.** Teabeallikate kasutamine informatsiooni kogumiseks, ülevaadete koostamine, majanduse statistiliste andmete töötlemine.

3. Õpitulemused

Põhikooli majandus- ja ettevõtlusõppega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- seletab ja kasutab majanduse põhimõisteid ja teab tänapäeva turumajanduse põhimõtteid;
- oskab hinnata tootmistegureid ja tegurituluseid ning selgitada, kuidas turg ja hind määravad tootmist ja tarbimist, analüüsib nõudlust ja pakkumist mõjutavaid tegureid;
- hindab pideva õppimise ja oskuste täiendamise tähtsust iga elukutse puhul ja oma karjääri planeerimisel, arendab suhtlemis- ja juhtimisoskusi, teeb koostööd ja väärtustab ärieetika põhimõtteid;
- on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi;
- tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ning kõlbluspõhimõtteid;
- seab endale eesmärged ja tegutseb nende nimel;
- tunneb tööseadusi ja oskab valida või leida tööd, arvutada bruto- ja netopalka ning tööandja kulusid tööjõule;
- saab aru, et tarbimise eelduseks on inimeste vajadused, tunneb oma õigusi ja vastutust tarbijana, oskab tarbida säästlikult; planeerib ning koostab isiklikku ja pere eelarvet, analüüsib eelarve piiranguid;
- teab, et raha on üldtunnustatud maksevahend, väärtuse mõõdupuu ja kogumisvahend, võrdleb laenudest saadava kasu ja kaasnevate kulutuste ja riskide vahekorda;
- suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika, ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- teab üksikisiku ja ettevõtte kohustusi riigi ees, analüüsib ettevõtte rolli turumajanduses ja seletab ettevõtete põhitüüpide erinevusi;
- selgitab tootlikkust, mastaabisäästu ja masstootmist, teab kvalifitseeritud tööjõu, nüüdisaegse tehnoloogia ning ressursside efektiivse ja keskkonnasäästliku kasutamise otsest mõju tootlikkusele;
- hindab Eesti majanduse arengusuundi ja võimalusi, teab rahvusvahelise majanduse eesmärged ja tähtsust maailma globaliseerumisel;
- mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonnasse ning elab ja tegutseb loodust ning keskkonda säästes;
- mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

3.2 Õppesisu (üldmaht 35 tundi):

Õppesisu	Õpitulemused	Õppega seotud tegevuste orienteeruv maht
Sissejuhatus majandusõppesse, majandusringlus.	Õpilane tunneb põhimõisteid. Õpilane oskab leida huvipakkuvaid karjäärivõimalusi, oskab seletada majandusringlust.	2
„Peeglike, peeglike ...“ (eneseteadvus, huvid, oskused, väärtused, töömaailm).	Õpilane oskab defineerida eneseteadvust, mis hõlmab tema isiklike oskusi, huve ja väärtushinnanguid. Õpilane oskab leida talle huvipakkuvaid karjäärivõimalusi ja seda, mida need võimalused töömaailmas tähendavad.	3
„Vali oma edutee“ (hariduse ja karjääri seosed, mäng “Vali oma edutee”).	Õpilane oskab leida seoseid isiklike finantside, hariduse ja karjäärivõimaluste vahel. Õpilane oskab teha hariduse ja karjäärivalikuga seotud otsuseid.	2
„Eelarve paika“.	Õpilane teab, miks on tasakaalustatud eelarve tähtis kõigil sissetulekuastmel, oskab eristada bruto- ja netosissetulekut ning oskab nimetada viise, kuidas eelarvet tasakaalu viia.	3
„Tark majandamine. Säätmine“.	Õpilane oskab leida alternatiivkulu, mis on seotud sularaha ja krediitkaardi kasutamisega. Õpilane oskab selgitada krediidi kasutamise eeliseid ja puudusi, oskab tunda ära sularaha ja krediidi kasutamiseks sobilikke situatsioone.	2
„Tark majandamine. Laen, kogumine,“	Õpilane oskab leida alternatiivkulu, mis on	2

krediit“.	seotud sularaha ja krediitkaardi kasutamisega. Õpilane oskab selgitada krediidi kasutamise eeliseid ja puudusi. Õpilane oskab tunda ära sularaha ja krediidi kasutamiseks sobilikke situatsioone.	
„Kus on risk? Kindlustus“.	Õpilane oskab märgata finantsriske ja selgitada, kuidas annavad kindlustused vahendi riskide vähendamiseks. Õpilane oskab leida kindlustuse valdamise alternatiivkulu.	2
„Kus on risk?“	Õpilane oskab identifitseerida finantsriske. Õpilane oskab selgitada, kuidas annavad kindlustused vahendi riskide vähendamiseks. Õpilane oskab leida kindlustuse valdamise alternatiivkulu.	1
Sissejuhatus ettevõtlusõppesse. „Mina, majandus ja ettevõtlus“.	Õpilane tutvub õppeaine teemade, eesmärkide, hindamisüsteemiga. Õpilane tutvub Junior Achievement programmiga. Õpilane teab, kuidas erinevates majandussüsteemides vastatakse ettevõtluse põhiküsimustele (MIDA? KUIDAS? KELLELE?). Õpilane oskab nimetada turumajanduse tugisambaid ning tuua nende kohta näiteid (eraomand, hinnasüsteem, turukonkurents ja ettevõtlikkus). Õpilane teab ettevõtluse põhimõisteid ja oskab arutleda järmistel teemadel: innovaatiline ettevõtlikkus, ettevõtte, ettevõtja.	2

<p>„Tegutse arukalt, ole ettevõtlik“.</p>	<p>Õpilane eristab ja seletab järgmisi mõisteid: <i>ettevõtja ja ettevõtte; ettevõtlikkus; ettevõtlus; innovaatiline.</i></p> <p>Õpilane tunneb erinevaid ettevõtte vorme Õpilane teadvustab, kuidas saada ettevõtjaks ning millised on eduka ettevõtja tunnused; oskab nimetada edukaid ettevõtjaid ja ettevõtteid.</p>	<p>3</p>
<p>„Tunne turgu, ole loov ja innovaatiline“.</p>	<p>Õpilane oskab kirjeldada, kuidas korraldada ajurünnakut ja selle abil uurida turuvajadusi Õpilane oskab arutleda, milline on turu-uuringu roll turuvajaduste ja konkurentsieelise määramisel. Õpilane oskab arutleda järgmistel teemadel: <i>õpipoiss, iseõppija, loovus, turundus, turuvajaduse rahuldamine, turg, ajurünnak, turu-uuring, patent.</i> Õpilane mõistab, kuidas toimib müügiettevõtte ja turg.</p>	<p>2</p>
<p>„Tunne turgu, reklaami toodet (teenust)“.</p>	<p>Õpilane oskab selgitada erinevaid reklaame; mõistab reklaami, kui tarbija mõjutamist. Õpilane oskab arutleda järgmistel teemadel: <i>reklaami eesmärk ja mõju tarbijale, turunduse roll ettevõtluses, firma tunnuslause ja logo vajalikkus.</i></p>	<p>2</p>
<p>“Ole vastutundlik!”</p>	<p>Õpilane teab, mis on vastutustunne ja milline on vastutustundlik inimene, oskab nimetada vastutustundliku ettevõtluse eeliseid. Õpilane teab, kuidas koostatakse tootmisahelat.</p>	<p>2</p>

	Õpilane oskab arutleda järgmistel teemadel: <i>vastutustunne, vastutustundlik käitumine, vastutustundlik ettevõtlus, tootmisahel, ökoloogiline jalajälg.</i>	
“Ole hooliv!”	Õpilane teab, mis on hoolivus ja oskab märgata abivajajaid või vajadusi enda ümber. Õpilane teab, kuidas koostatakse lihtsamat äriplaani, oskab rakendada ideede kogumiseks ajurünnakut. Õpilane oskab arutleda järgmistel teemadel: <i>äriplaani, vajaduse rahuldamine, tarbija/kliendi ja toote/ teenuse tundmine, sotsiaalne ettevõtja.</i>	2
“Tegutse arukalt, loo meeskond!”	Õpilane mõistab töötajate väärtust ettevõttele. Õpilane oskab kasutada ajurünnakut eesmärkide seadmiseks, omab kogemust meeskonnatöö tähtsusest eesmärgi saavutamisel. Õpilane oskab arutleda järgmistel teemadel: <i>töövõtja, tööandja, töövestlus, tööjõud, personal, eesmärkide seadmine ja lahenduste leidmine.</i>	2
„Algata julgelt, usu endasse!“	Õpilane oskab kirjeldada enda haridust, saavutusi, profiili, oskusi, võimeid, hoiakuid ning tulevikuvisioni. Õpilane oskab arutleda järgmistel teemadel: <i>ettevõtluse alustamise põhjused, enda võimed ja oskused ettevõtjana, loov ja innovaatiline mõtlemine, eneseusk.</i>	3

4. Hindamine

Kujundav hindamine

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega.

Majandus- ja ettevõtlusõppel tähendab hindamine konkreetsete õpitulemuste saavutatuse ja õppija arengu toetamist, kusjuures põhirõhk on õpilase arengu toetamisel, seejuures pakkudes võimalusi enesehindamiseks. Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse kujundavat tagasisidet ka väärtuste ning hoiakute kohta. Väärtuste ja hoiakute hindamist võimaldavad rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö.

Õpitulemusi hinnates kasutatakse mitmekesiseid ja õpitulemustega vastavuses olevaid vorme, mis sisaldavad suulisi, kirjalikke ja praktilisi ülesandeid. Praktiliste tööde puhul hinnatakse mitte ainult tulemust, vaid ka protsessi kulgu.

Suuliste ja kirjalike ülesannete puhul õpilane:

- 1) selgitab ning kirjeldab mõistete sisu ja nendevahelisi seoseid;
- 2) selgitab oma arvamusi, hinnanguid, seisukohti ja suhtumisi, seostades neid omandatud teadmistega;
- 3) eristab, rühmitab, võrdleb ja analüüsib olukordi, seisundeid, tegevusi ning tunnuseid lähtuvalt õpitulemustest;
- 4) demonstreerib faktide, mõistete ning seaduspärasuste tundmist, lähtudes õpiülesannete sisust.

Praktiliste ülesannete puhul õpilane:

- 1) rakendab õpituatsioonis teoreetilisi teadmisi praktiliselt;
- 2) demonstreerib õpitulemustes määratud oskusi õpituatsioonis;
- 3) kirjeldab õpitulemustes määratud teadmiste ja oskuste rakendamist igapäevaelus.

Õpilaste hindamisel kasutatakse järgmisi hindamiskriteeriume:

- Hinde „5“ („väga hea“) saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on täiel määral õppekava nõuetele vastav (90–100%).
- Hinde „4“ („hea“) saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi (75–89%).

- Hinde „3“ („rahuldav“) saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu (50–74%).
- Hinde „2“ („puudulik“) saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu (20–49%).
- Hinde „1“ („nõrk“) saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus ei vasta õppekava nõuetele (0–19%).